

Nr 23.

Ankom till riksdagens kansli den 9 april 1943 kl. 2 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 188 angående reglering av sockernäringen i riket m. m., såvitt propositionen hänvisats till bevillningsutskottet.

Genom en den 24 mars 1943 dagtecknad proposition, nr 188, i vad densamma hänvisats till bevillningsutskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

1) besluta, att för tiden från och med den 1 februari 1944 till och med dag, som Kungl. Maj:t bestämmer, dock senast den 31 januari 1945, rätt att till riket införa socker (tulltaxenummer 119 och 120) med av Kungl. Maj:t stadgade undantag icke skall tillkomma annan än staten eller den, åt vilken Kungl. Maj:t överlåter sådan rätt;

2) bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter, som må erfordras för upprätthållande av nu angivna ensamrätt; samt

3) medgiva, att avtal må träffas mellan staten och svenska sockerfabriksaktiebolaget rörande sockertillverkningen m. m. i huvudsaklig överensstämmelse med vad föredragande departementschefen vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t anfört.

I propositionen har vidare föreslagits att riksdagen måtte dels till »Bidrag till lastnings- och lossningsanordningar för sockerbetor» för budgetåret 1943/44 å driftbudgeten under nionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 150,000 kronor dels ock till »Anordningar för lastning och lossning av sockerbetor vid statens järnvägar» för budgetåret 1943/44 å kapitalbudgeten, under rubrik statens järnvägar, anvisa ett investeringsanslag av 1,000,000 kronor. Propositionen har vad angår förstnämnda anslag hänvisats till jordbruksutskottet och i fråga om sistnämnda anslag till statsutskottet.

Beträffande vad departementschefen vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t anfört till stöd för förslaget angående regleringen av sockernäringen i riket får utskottet hänvisa till ovannämnda statsrådsprotokoll (sid. 1—34 samt 40—44). I propositionen omförmälda förslag till kontrakt mellan svenska staten och svenska sockerfabriksaktiebolaget angående sockertillverkningen m. m. under tiden 1 augusti 1943—31 juli 1944 ävensom förbindelse till statens sockernämnd angående betarbetarlönerna 1943 samt bestridande av vissa på statens sockernämnd ankommande kostnader åtfölja detta betänkande såsom bilagor (*Bilaga 1 och 2*).

Utskottet.

Sveriges betodlares centralförening beslöt vid sammanträde den 23 mars 1943 godtaga de av myndigheterna erbjudna villkoren för betodlingen under år 1943. Enligt vad för utskottet uppgivits ha emellertid vid nämnda sammanträde förekommit uttalanden till förmån för en minskning av den med sockerbeter odlade arealen med 10 procent. Utskottet måste finna vad sålunda förekommit anmärkningsvärt och anser sig med hänsyn till sockerbetsodlingens stora betydelse för vår folkförsörjning bära betona önskvärdheten av att sockerbetsodlingen vidmakthålles i största möjliga utsträckning. Statens livsmedelskommission har också i sin växtodlingsplan för år 1943 förordat samma sockerbetsodling som under föregående år.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 188, i vad densamma hänvisats till bevillningsutskottet,

1) besluta, att för tiden från och med den 1 februari 1944 till och med dag, som Kungl. Maj:t bestämmer, dock senast den 31 januari 1945, rätt att till riket införa socker (tulltaxenummer 119 och 120) med av Kungl. Maj:t stadgade undantag icke skall tillkomma annan än staten eller den, åt vilken Kungl. Maj:t överlåter sådan rätt;

2) bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter, som må erfordras för upprätthållande av nu angivna ensamrätt; samt

3) medgiva, att avtal må träffas mellan staten och svenska sockerfabriksaktiebolaget rörande sockertillverkningen m. m. i huvudsaklig överensstämmelse med vad departementschefen vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t anført.

Stockholm den 9 april 1943.

På bevillningsutskottets vägnar:

A. J. BÄRG.

N ä r v a r a n d e:

från första kammaren: herrar *Johan Bårg, Wahlmark, Sjödahl, Egnell, Ekman, Frans Ericson, friherre Lagerfelt, Velander, Björkman* och *Lindblom*; samt

från andra kammaren: herrar *Lövgren, Hagberg* i Malmö, *Hammarlund, Orgård, Falk, Karlsson* i Grängesberg, *Rosander, Ohlsson* i Kastlösa, *Karlsson* i Granebo och *Boman*.

Bilaga 1.

F ö r s l a g
till
K o n t r a k t
mellan svenska staten och svenska sockerfabriksaktiebolaget
angående sockertillverkningen m. m. under tiden 1 augusti
1943—31 juli 1944.

Mellan svenska staten å ena sidan samt å andra sidan svenska sockerfabriksaktiebolaget, i det följande benämnt bolaget, är följande överenskommelse träffad.

1 §.

Staten tillförsäkrar bolaget för nedan i 10 § omnämnda tid att annan än bolaget ej skall äga laglig rätt att till riket införa socker (tulltaxenummer 119 och 120).

Vad ovan sägs skall icke utgöra hinder för annan att företaga transitering, returfortullning eller uppläggning i frihamn eller å tulllager eller provianteringsfrilager av nyss omnämnda vara; dock får å provianteringsfrilager upplagd sådan vara endast efter av Kungl. Maj:t för varje särskilt fall meddelat tillstånd disponeras annorledes än till fartygs proviantering i föreskriven ordning.

Vad i första stycket sägs gäller ej heller i avseende å vara, som införes i egentlig gränstrafik eller under sådana förhållanden, att tullfrihet för varan åtnjutes enligt annan bestämmelse i 5 § tulltaxeförordningen än den under s) upptagna eller enligt 6 eller 8 § samma förordning.

Utan hinder av vad ovan sägs äger staten rätt att till riket införa de myckenheter socker, som staten anser erforderligt anskaffa, varvid emellertid förutsättes, att försäljningen av sålunda importerat socker sker med anlitande av bolaget. Bolagets verksamhet med importsocker skall bedrivas såsom en från verksamheten enligt förevarande kontrakt fristående rörelse, reglerad genom särskilt avtal mellan staten och bolaget. De utgifter, som äro förenade med importvarans anskaffande (däri inräknat ränta å i denna rörelse investerat kapital), lagring, försäljning m. m., skola alltså icke ingå under statens garanti enligt 5 § här nedan, utan gäller angående dylika utgifter liksom rörande redovisning av de å importverksamheten uppkommande inkomsterna vad därom i särskild ordning överenskomes mellan staten och bolaget.

2 §.

Bolaget förbinder sig att inbjuda till teckning av kontrakt angående sockerbetsodling under år 1943 i enlighet med mellan bolaget och Sveriges betodlars centralförening överenskomna grunder samt under iakttagande tillika, att grundpriset för 100 kilogram sockerbetor med 16 procent sockerhalt skall utgöra 4 kronor 50 öre.

I betodlingskontrakten skall intagas en erinran om den mellan Kungl. Maj:t och Sveriges betodlars centralförening träffade överenskommelsen, att på hemställan av sagda förening må genom visst skiljemannaförfarande omprövning ske, huruvida höjning av betpriset kan anses motiverad med hänsyn till sådan stegring av kostnaderna för produktionen av betor, som innebär att förutsättningarna för det avtalade priset i någon mera betydande mån förändrats.

Bolaget åtager sig att iakttaga vad enligt nyssberörda skiljemannaförfarande må bli bestämt beträffande eventuell höjning av betpriset.

Vid teckning av betodlingskontrakt, avseende leverans till Lidköpings, Linköpings eller Mörbylånga råsockerfabrik, skola dock i fråga om täckningssättning och bidrag till järnvägsfrakter gälla i huvudsak samma grunder, som härom tidigare tillämpats.

3 §.

Bolaget förbinder sig att ej låta någon betodlare ingå eller övertaga betodlingskontrakt för 1943 med mindre betodlaren avlämnar en vederbörligen underskriven förbindelse, enligt bilagda formulär, angående betarbetarlönerna 1943 och bestridande av vissa kostnader. Samtliga sådana underskrivna förbindelser skola av bolaget, på anfordran, överlämnas till den i 7 § omnämnda nämnden.

Vad betodlare enligt § 2 i förberörda förbindelse är skyldig betala skall bolaget innehålla å den odlaren tillkommande betlikviden. Sålunda innehållna belopp har bolaget att, på anfordran, redovisa till nämnden.

4 §.

Bolaget är skyldigt att vid försäljning av socker och sirap samt vid sockertillverkning erhållna biprodukter tillämpa de priser och försäljningsvillkor, som av Kungl. Maj:t fastställas.

Finner bolaget att på grund av ändrade förhållanden eller eljest ändring bör ske i fråga om priser eller försäljningsvillkor, som nyss nämnts, har bolaget att med förebringande av erforderlig utredning göra anmälan därom hos Kungl. Maj:t.

5 §.

För räkenskapsåret 1 augusti 1943—31 juli 1944 är bolaget gentemot staten redovisningskyldigt för sina samtliga inkomster på grund av tillverkningen och försäljningen av socker och sirap samt vid sockerframställningen erhållna biprodukter, och åtager sig staten att — med den inskränkning,

som följer av bestämmelserna i 1 mom. här nedan — svara för täckning av bolagets för samma tillverkning och försäljning havda kostnader. Därvid skola särskilt följande grunder iakttagas.

1 mom. Statens garanti för täckning av bolagets kostnader omfattar icke kostnadsposterna underhåll, avskrivningar å fastigheter, maskiner och inventarier, skatter till stat och kommun, till bolagsstyrelsens fria disposition stående medel, avlöningar, pensioner, förbrukningsartiklar, omkostnader, kör-sel, vagnshyra, betfrö och försäkringar samt ej heller förräntning av bolagets eget kapital (vinst), utan skall bolaget självt täcka dessa kostnader mot det att bolaget äger tillgodoräkna sig ett belopp av 17.22 öre för varje under räkenskapsåret i fråga tillverkat kilogram råsocker. Sagda öretal blir bestående oavsett produktionens storlek.

Samtliga i närmast föregående stycke omförmälda poster skola omfatta enahanda utgifter som tidigare regelmässigt plägat hänföras till respektive kostnadspost, och äger bolaget alltså icke å konton, som falla under statsgarantien, överflytta vad som av bolaget tidigare plägat bokföras å i detta moments första stycke avsedda konton eller i övrigt till statsregleringens nackdel verkställa förskjutningar av kostnader av nu nämnt slag. Under avskrivningar skola innefattas samtliga anläggningsavskrivningar, som beröra sockerrörelsen, samt alltså jämväl sådana, som avse sirapstillverkningen, kolkranen, cisternvagnarna m. m. och vilka tidigare avförts före bokslutet å respektive konton.

Skulle under tiden 10 mars 1943—31 juli 1944 sådana förändringar beträffande en eller flera av i detta moment avsedda kostnadsposter inträda i pris- eller lönehänseende, som i fråga om höjning ej kunnat av bolaget rimligen undvikas och vilka sammanlagt medföra väsentlig stegring eller nedgång i summan av sagda kostnadsposter, skall efter påfordran av någondera parten förhandlingar mellan dem upptagas i syfte att åstadkomma härav föranledd skälig jämkning av förenämnda belopp av 17.22 öre. Såsom exempel på sådan stegring eller nedgång, som nu avses, må nämnas, att därest socialstyrelsens allmänna levnadskostnadsindex ändras i sådan mån, att därigenom, jämlikt uppgörelse den 19 december 1942 mellan svenska arbetsgivareföreningen och landsorganisationen eller i övrigt jämlikt gällande ramavtal, ändringar i rörliga lönetillägg skola vidtagas eller i sagda uppgörelse avsedda åtgärder eljest vidtagas, så bör härav betingad skälig jämkning företagas i förenämnda summa av 17.22 öre.

I den mån sockertillverkningen så bedrives, att råsocker av sedvanlig typ ej erhålles såsom mellanprodukt, utan framställningen inriktas på annan vara av ena eller andra slaget, skall liksom hittills erforderlig omräkning verkställas för fastställandet av den mängd råsocker, som skulle hava framkommit vid tillverkning enligt tidigare sedvanlig framställningsmetod.

I den mån under avtalstiden särskilda kostnader uppkomma på grund av beredskapslagring av socker och eventuell kvalitetsförsämring därvid, få dessa kostnader läggas utanför de i förevarande moment avsedda posterna och alltså omfattas av statsgarantien.

Det förutsättes, att den under 1940 tillämpade utdelningen till bolagets aktieägare ej får höjas.

2 mom. Beträffande de värden, vartill lager av bränsle och andra förnödenheter må upptagas i bokslutet den 31 juli 1944, skall gälla, att räkenskapsårets drift ej får påföras högre kostnader för respektive vara, än att bolaget kan — med antagande av att den utgående lagerbehållningen av varan till storleken sammanfaller med den ingående — åsätta ett dylikt normallager samma à-pris, som gällt för den ingående. Med ingående lager och lagervärden förstås här de, som förelågo den 1 augusti 1939. Vid sockerfabrikationen använd torv från av bolaget ägd mosse får debiteras socker rörelsen med högst gällande normalpris för varan eller, därest normalpris ej fastställts, med högst ett pris, som efter vederbörliga värme- och värdeberäkningar kan anses motsvara billigaste inköpspris för maskintorv.

Därest lagret av någon i detta moment avsedd vara den 31 juli 1944 till kvantiteten överstiger det ingående lagret den 1 augusti 1939, skall den överskjutande delen bokföras till den under räkenskapsåret genomsnittliga inköpskostnaden.

Där lagret av någon i detta moment avsedd vara den 31 juli 1944 understiger det den 1 augusti 1939 förefintliga normallagrets storlek, skall beträffande underskottet den s. k. rekonstruktionsprincipen tillämpas. Detta innebär i huvudsak, att för återanskaffning av den bristande lagerkvantiteten skall, i mellanhavandet mellan staten och bolaget enligt detta kontrakt, genom belastning av årets drift avsättas så stort belopp, att det — med utgångspunkt från å ena sidan det vid bokslutstillfället gällande dagsvärdet å varan och å andra sidan det ingående bokförda à-priset å normallagret — förslår för lagrets återuppbyggande till normalkvantiteten. Av vad sålunda avsatts, här benämnt förnödenhetens *rekonstruktionsfond*, får bolaget varken under eller efter kontraktstiden tillgodogöra sig mer än högst vad som motsvarar det belopp, som bolaget den 1 augusti 1939 — med utgångspunkt från å ena sidan det sist sagda dag gällande dagsvärdet å varan och å andra sidan det ingående bokförda à-priset — ägde såsom lagerreserv sagda dag i normallagret för varan. Vad rekonstruktionsfonden härutöver innehåller får, under iakttagande av vad nedan sägs, användas — förutom till statsregleringens gottskrivande under avtalstiden för det fall, att rekonstruktionsfonden vid prisfall å varan nedgår under året — allenast för återställning av lagret. I syfte att återanskaffningen ej sker till högre värden än nödigt är, skall bolaget rörande återanskaffningen samråda med statens sockernämnd eller annat av Kungl. Maj:t utsett organ. Det åligger bolaget att, vid anfordran, till staten överlämna vad av rekonstruktionsfond ej åtgått för vederbörlig återställning av lagret. — Därest enighet ej ernås mellan statens sockernämnd och bolaget rörande de i detta stycke omförmälda dagsnoteringarna å förnödenheter eller mellan det statliga organet och bolaget rörande villkoren i övrigt för ett verkställande efter kontraktstidens utgång av lageråterställningen, skall dylik tvistefråga avgöras av skiljemän enligt lag.

3 mom. Beträffande värdesättningen å lager av råsocker och raffinad

skall — oberoende av vad därom må tillämpas i bolagets i dess förvaltningsberättelse intagna bokslut — följande lända till efterrättelse i mellanhanddet mellan staten och bolaget enligt detta kontrakt. Å ena sidan skall under räkenskapsåret 1943/44 såsom inkomst, för vilken bolaget gentemot staten är redovisningsskyldigt, räknas ett belopp, som motsvarar vid räkenskapsårets utgång kvarvarande lager av råsocker och raffinad, värderat till vid sagda tillfälle gällande försäljningspris å socker, efter avdrag av *dels* eventuellt förekommande sockerskatt och *dels* försäljningskostnader och beträffande kvarvarande råsocker jämväl raffineringens kostnader. Å andra sidan skall under nyss sagda räkenskapsår såsom kostnader, för vilka staten gentemot bolaget lämnar garanti, räknas *dels* det belopp, vartill sockerlagret vid räkenskapsårets ingång varit bokfört, *dels* ock ett belopp, avsett för åternedskrivning av det på ovan angivet sätt beräknade värdet å utgående sockerlager, vilket belopp i krontal angivet skall motsvara den reserv, som bolaget den 31 juli 1939 ägde i sitt då förefintliga lager av råsocker och raffinad. Först sedan hänsyn på nu angivet sätt tagits till lagervärdesättningen å sockerlagret, skall den bolaget enligt 1 mom. här ovan tillkommande vinsten få framkomma. Staten garanterar vidare bolaget att beträffande utförsäljning av det vid avtalets utgång kvarvarande sockerlagret få tillämpa samma pris, som det vid sagda tidpunkt gällande försäljningspriset å socker.

4 mom. I mellanhanddet mellan staten och bolaget enligt detta kontrakt skall det överskott av betmassa och annan torrs substans, som uppkommer genom återtagning av press- och diffusionsvatten och som betodlarna sålunda icke äro kontraktsenligt berättigade att köpa, icke räknas bland de socker rörelsens biprodukter, som redovisas i socker rörelsen; dock att den betmassa, som frigöres vid saftstationen i Ängelholm, därigenom att vissa betodlare i Halland erhålla torrsnitsel från Hasslarp, fortfarande skall redovisas i socker rörelsen.

5 mom. Under statens garanti må inräknas *dels* det verkligt förekommande nettoräntebeloppet, dock icke beträffande ränteutgifter för sockerimporten, *dels* ock å räkenskapsåret belöpande ränta efter 4 procent å kapitalbeloppet den 1 augusti 1939 av bolagets självriskfonder, vilket räntebelopp ej ingår bland de i 1 mom. ovan avsedda kostnaderna.

Internräntor inom bolaget beräknas efter en räntesats av 4 procent såväl då fråga är om ränteinkomst till socker rörelsens förmån som till dess belastning.

6 mom. Den omständigheten att staten svarar för täckning av bolagets kostnader för sockertillverkningen får ej föranleda bolaget till mindre omständighet än eljest i avseende å utgifters vidkännande och företagens ekonomiska bedrivande i övrigt, och åligger det alltså bolaget att, utan efterlättande av driftens planmässighet och företagens rationella bedrivande, iakttaga all nödig sparsamhet i avseende å utgifter av skilda slag och beträffande bedrivandet av dess verksamhet överhuvud taget.

7 mom. Skulle vid avtalstidens utgång kvarstå något under statens garanti ingående kostnadsbelopp, varför täckning ej under avtalstiden av bo-

laget erhållits, och träffas ej mellan staten och bolaget särskild uppgörelse om beloppets täckning, har staten att till bolaget omedelbart vid avtalets utgång utgiva vad sålunda återstår. Om å andra sidan det belopp, som bolaget erhållit i redovisningspliktiga inkomster, skulle vid avtalstidens utgång överstiga vad som omfattas av statens garanti, är bolaget skyldigt att, därest annan uppgörelse ej träffas, till staten likaledes omedelbart utgiva det sålunda överskjutande beloppet.

8 mom. Utöver de i detta kontrakt angivna grunder äger Kungl. Maj:t att med bolaget träffa överenskommelse i avseende å närmare bestämmelser om täckning av bolagets kostnader och redovisning av dess inkomster.

6 §.

Vid försäljning av socker är bolaget skyldigt att följa samma grundsatser som hittills i detta hänseende av bolaget tillämpats för försäljning till leveransdagens pris.

Bolaget skall driva sin verksamhet på ett lojalt sätt och så att icke annans intresse obehörigen skadas.

7 §.

Bolagets verksamhet i vad den beröres av detta kontrakt står under tillsyn av en utav Kungl. Maj:t tillsatt nämnd (statens sockernämnd).

Nämnden äger att av bolaget erhålla de uppgifter och taga del av det material, som den anser erforderligt för tillsynens utövande.

Vad i detta kontrakt sägs om nämnden skall, därest Kungl. Maj:t uppdrager åt annan statlig myndighet att ombesörja här avsedda uppgifter, gälla sagda myndighet.

8 §.

I frågor rörande tillämpningen av bestämmelserna i 5 § detta kontrakt rörande bolagets redovisningsskyldighet för sina inkomster ävensom statens åtagande att svara för täckning av bolagets kostnader äger nämnden företräda staten. Uppstår i sådan fråga meningsskiljaktighet mellan nämnden och bolaget skall nämnden, därest bolaget det begär, underställa frågan Kungl. Maj:t. Innan Kungl. Maj:t fattar ståndpunkt i sålunda uppkommen tvistefråga, åligger det Kungl. Maj:t att inhämta utlåtande i frågan hos en särskild delegation, bestående av tekniskt och ekonomiskt erfarna, opartiska och sakkunniga personer, utsedda på sätt i lagen om skiljemän sägs. Att vissa tvistefrågor kunna hänskjutas till avgörande genom skiljemän, därom är bestämt i 5 § 2 mom. tredje stycket.

Rörande nämndens verksamhet i övrigt meddelar Kungl. Maj:t närmare föreskrifter.

9 §.

Vad i detta kontrakt stadgas innebär ej inskränkning i de befogenheter, som enligt lag och författning må tillkomma Kungl. Maj:t i avseende å bolaget och dess verksamhet.

10 §.

Detta kontrakt gäller för tiden från och med den 1 augusti 1943 till och med den 31 juli 1944 eller, i den mån av vissa av bestämmelsernas avfattning uttryckligen det framgår, jämväl tills vidare för tid efter sist sagda dag.

Allmänna uttalanden från förhandlingarna.

1. Det har förutsatts, att uttalandet överst å sid. 28 i prop. nr 212/1941 skall gälla även beträffande nya avtalstiden.

2. Rörande de närmare villkoren för sådan sockerimport, som avses under 1 § fjärde stycket, förutsättes, att mellan Kungl. Maj:t och bolaget här om ingånget avtal och därvid gjort förhandlingsuttalande fortfarande skola gälla.

3. Det har vid beräkandet av det i 5 § 1 mom. avsedda beloppet av 17.22 öre förutsatts, att viss ökad tillverkning av E-socker kommer till stånd även om att nuvarande kvaliteter å socker i övrigt i huvudsak bibehållas oförändrade.

Förbindelse

till

Statens sockernämnd

angående betarbetarlönerna 1943 samt bestridande av vissa på
statens sockernämnd ankommande kostnader.

§ 1.

Undertecknad, här nedan kallad betodlaren, förbinder sig gentemot statens sockernämnd att vid användning under 1943 av lejd arbetskraft för sockerbeters skötsel eller upptagning — där ej gällande kollektivavtal om dylikt arbete är tillämpligt eller betarbetaren eljest av betodlaren erhåller ersättning enligt de i kollektivavtalet stadgade bestämmelserna — iakttaga följande:

1) I fråga om *sommarskötseln* skall för omsorgsfullt och enligt givna föreskrifter utfört arbete utgå ersättning enligt följande grundpris:

För första hackningen	25 öre per 100 sträckfamnar
» gallringen	79 » » 100 »
» hackningen närmast efter gallringen	42 » » 100 »
» varje av arbetsgivaren påfordrad annan hackning	23 » » 100 »

dock att, därest ingen hackning sker före gallringen, priset för den senare höjes till 96 öre per 100 sträckfamnar.

Arbetarna garanteras utförande av minst tre arbetsmoment vid sommarskötseln av sockerbeter. Därest allenast gallring utan föregående hackning och hackning närmast efter gallring förekomma, räknas det förra arbetsmomentet som två och betalas med 101 öre per 100 sträckfamnar.

2) Ovanstående är ett grundpris, vartill på grund av plantantalet tillägg eller avdrag utgår enligt följande tabell.

Vid följande plantantal per 6,400 sträckfamnar			
utgår tillägg med	Kr.	utgår avdrag med	Kr.
39,000	1: 50	37,000	1: 50
40,000	3: —	36,000	3: —
41,000	4: 50	35,000	4: 50
42,000	6: —	34,000	(4: 50 + 3: — =) 7: 50
43,000	7: 50	33,000	(4: 50 + 6: — =) 10: 50
44,000	9: —	o. s. v.	
45,000	10: 50		
46,000	12: —		
47,000	(12: — — 1: 50 =) 10: 50		
48,000	(12: — — 3: — =) 9: —		

För 38,000 plantor per 6,400 sträckfamnar utgår ej tillägg eller avdrag.

Därest stark torka eller andra ogynnsamma betingelser för fröets groning förelegat, hästhackning blivit mindre omsorgsfullt utförd, plantbeståndet genom oväder blivit decimerat, eller om jorden är avsevärt bemängd med svårare ogräs, framförallt kvickrot, skall avdrag från likviden enligt grundprisberäkningen ej förekomma.

Tillägg till, respektive avdrag från grundpriset, beroende av plantantalet, göres vid slutlikviden för sommarskötseln.

Som underlag för eventuellt avdrag inestår utav ersättningen för gallringen 15 procent tills slutlikvid sker.

Räkning av plantantal utföres för varje arbetare för sig och efter dennes sista hackning och skall ske å 4 sträckor per gallrade 6,400 sträckfamnar om vardera 40 sträckfamnar. Denna räkning, som utföres å sträckor representande det genomsnittliga gallringsresultatet, lägges till grund för uträkningen av tillägg, respektive avdrag.

Vid beräkandet av plantantal skola dubbelplantor ej medräknas.

3) Om jorden — å fältet i sin helhet eller delar därav — är avsevärt bemängd med svårare ogräs, speciellt kvickrot, kan grundpriset allt efter graden av därav följande svårigheter vid gallrings- och hackningsarbetet höjas med högst 30 procent.

Tillägg till grundpriset skall icke utgå vid allmänneligen förekommande ogräsbestånd.

4) För *upptagning*, innefattande att betorna skola omsorgsfullt avblastas, väl rengöras från jord och smårötter och samlas i högar på förut väl rengjord plats samt högarnas täckande med blast, skall utgå ackord per 400 sträckfamnar med minst: 1) för arbete verkställt före den 25 oktober kr. 6: 80, 2) för arbete verkställt fr. o. m. den 25 oktober t. o. m. den 9 november kr. 7: 35, 3) för arbete verkställt fr. o. m. den 10 november kr. 8: 40, dock att beträffande arbetare, som fullgjort åtaget arbete eller, där icke överenskommelse om viss areal träffats, kvarstannat tills skörden på egendomen är slut, totalersättningen alltid skall utgöra minst kr. 7: 35 per 400 sträckfamnar.

Därest levnadskostnadsindex under år 1943 uppgår till minst 249, skall från samma tid, som motsvarande indextillägg utgår enligt gällande kollektivavtal mellan Svenska Lantarbetsgivareföreningen och Svenska Lantarbetarförbundet (riksavtalet för jordbruket), ett tillägg till upptagningspriserna utgå med 25 öre per ruta om 400 sträckfamnar.

5) Till arbetare, som i enlighet med föreskrifterna under 4) här ovan antingen utfört åtaget arbete med upptagningen av sockerbetor å överenskommen areal, dock minst 3,200 sträckfamnar, eller — där uppgörelse om viss areal ej föreligger — upptagit minst samma areal, skall för verkställt upptagningsarbete — utöver ackordet — utgå en särskild ersättning (kvantitetstillägg). För varje fullt 1,000-tal kg per hektar, varmed skörden å egendomen överstiger 28,000 kg avräknade sockerbetor per hektar, utgör kvantitetstillägget 6 öre per 400 sträckfamnar. Därast arbetare genom styrkt sjuk-

dom eller annat laga förfall är förhindrad att slutföra åtaget upptagningsarbete, skall kvantitetstillägget utgå i proportion till upptagen areal.

6) Betodlaren skall senast inom tre veckor, sedan kampanjen avslutats vid vederbörande fabrik, per post översända kvantitetstillägget till arbetare, som är bosatt å annan ort, därest arbetaren framställer begäran härom och uppger fullständig adress.

Betodlaren förbinder sig att, sedan leveransen av sockerbetor för året avslutats, för betarbetare, som så påfordrar, förete skriftlig, av svenska sockerfabriksaktiebolaget tillhandahållen uppgift å sin medelskörd av sockerbetor under året.

7) Erhåller betarbetaren icke ersättning enligt bestämmelserna här ovan under 1)—6), är betodlaren pliktig att, där han ej inom viss av statens sockernämnd förelagd tid styrker sig hava till betarbetaren betalat vad som felas, efter anmodan av nämnden utgiva ett belopp, motsvarande den felande ersättningen jämte 5 procent årlig ränta därå, att av nämnden disponeras enligt av Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter.

§ 2.

Tillika förbinder sig betodlaren att till täckande av kostnader, som statens sockernämnd har att bestrida, under 1943 till nämnden erlægga en avgift av intill 3 kronor 50 öre för varje uppmätt hektar av odlarens sockerbetsodling sagda år. Avgiften, vilkens närmare belopp fastställs av Kungl. Maj:t, skall innehållas å betodlaren tillkommande betlikvid. För del av hektar reduceras avgiften i proportion till arealen.

§ 3.

Twister om tolkningen och tillämpningen av denna förbindelse — däri inbegripet avgörande, huruvida och i vad mån ersättningssskyldighet enligt § 1 mom. 7 föreligger — skola avgöras enligt gällande lag om skiljemän, med iakttagande att skiljemännen skola vara tre, varav en utses av styrelsen för Sveriges betodlares centralförening och en av styrelsen för Svenska Lantarbetareförbundet samt den tredje (ordföranden) av Kungl. Maj:t.

I följande fall må § 1 mom. 1—5 i stället hava nedan angivna lydelse, nämligen beträffande

Betodlare å Gotland.

1) För *sommarskötseln* skall, därest denna omfattar fyra arbetsmoment (hackning, gallring och ytterligare två hackningar), betalas ett ackord av minst 102 kronor per tunnland om 6,400 sträckfamnar. Bortfaller den första av ovannämnda hackningar, minskas ackordet för sommarskötseln med 4 kronor per tunnland. Bortfaller den sista hackningen, minskas samma ackord med 14 kronor per tunnland.

2) Ovanstående är ett grundpris, vartill på grund av plantantalet tillägg eller avdrag utgår enligt följande tabell.

Vid följande plantantal per 6,400 sträckfamnar

utgår tillägg med		utgår avdrag med	
	Kr.		Kr.
39,000.....	1: 50	37,000.....	1: 50
40,000.....	3: —	36,000.....	3: —
41,000.....	4: 50	35,000.....	4: 50
42,000.....	6: —	34,000.....	(4: 50 + 3: — =) 7: 50
43,000.....	7: 50	33,000.....	(4: 50 + 6: — =) 10: 50
44,000.....	9: —		o. s. v.
45,000.....	10: 50		
46,000.....	12: —		
47,000	(12: — — 1: 50 =) 10: 50		
48,000	(12: — — 3: — =) 9: —		

o. s. v.

För 38,000 plantor per 6,400 sträckfamnar utgår ej tillägg eller avdrag.

3) Därest stark torka eller andra ogynnsamma betingelser för fröets gro- ning förelegat, hästhackningen blivit mindre omsorgsfullt utförd, plantbe- ståndet genom oväder blivit decimerat, eller om jorden är avsevärt bemängd med svårare ogräs, framför allt kvickrot, skall avdrag från likviden enligt grundprisberäkningen ej förekomma.

Tillägg till, respektive avdrag från grundpriset, beroende av plantantalet, göres vid slutlikviden för sommarskötseln.

Som underlag för eventuellt avdrag inestår utav ersättningen för gall- ringen 15 procent tills slutlikviden sker.

Räkning av plantantal utföres för varje arbetare för sig och efter dennes sista hackning och skall ske å 4 sträckor per gallrade 6,400 sträckfamnar om vardera 40 sträckfamnar. Denna räkning, som utföres å sträckor represente- rande det genomsnittliga gallringsresultatet, lägges till grund för uträkningen av tillägg, respektive avdrag.

Vid beräkandet av plantantal skola dubbelplantor ej medräknas.

4) För *upptagning*, innefattande att betorna skola omsorgsfullt avblastas, väl rengöras från jord och smårötter och samlas i högar på förut väl rengjord plats samt högarnas täckande med blast, skall ackordet vara minst 112 kro- nor per tunnland. För upptagning, som verkställes senare under året än den 9 november, utgår ett tillägg av 8 kronor 40 öre per tunnland.

Därest levnadskostnadsindex under år 1943 uppgår till minst 249, skall från samma tid, som motsvarande indextillägg utgår enligt gällande kollek- tivavtal mellan Svenska Lantarbetsgivareföreningen och Svenska Lantarbe- tarförbundet (riksavtalet för jordbruket), ett tillägg till upptagningspriserna utgå med 25 öre per ruta om 400 sträckfamnar.

5) Till arbetare, som i enlighet med föreskrifterna under 4) här ovan an- tingen utfört åtaget arbete med upptagningen av sockerbetor å överenskom-

men areal, dock minst 3,200 sträckfamnar, eller — där uppgörelse om viss areal ej föreligger — upptagit minst samma areal, skall för verkställt upptagningsarbete — utöver ackordet — utgå en särskild ersättning (kvantitetstillägg). För varje fullt 1,000-tal kg per hektar, varmed skörden å egendomen överstiger 25,000 kg avräknade sockerbeter per hektar, utgör kvantitetstillägget 4 öre per 400 sträckfamnar. Därest arbetare genom styrkt sjukdom eller annat laga förfall är förhindrad att slutföra åtaget upptagningsarbete, skall kvantitetstillägget utgå i proportion till upptagen areal.

Betodlare på Öland, som tecknar betodlingskontrakt med Mörbylånga råsockerfabrik.

1) För *sommarskötseln* skall, därest denna omfattar fyra arbetsmoment (hackning, gallring och ytterligare två hackningar), betalas ett ackord av minst 109 kronor per tunnland om 6,400 sträckfamnar. Bortfaller den första av ovannämnda hackningar, minskas ackordet för sommarskötseln med 5 kronor per tunnland. Bortfaller den sista hackningen, minskas samma ackord med 15 kronor per tunnland.

2) Ovanstående är ett grundpris, vartill på grund av plantantalet tillägg eller avdrag utgår enligt följande tabell.

Vid följande plantantal per 6,400 sträckfamnar

utgår tillägg med	Kr.	utgår avdrag med	Kr.
39,000.....	1: 50	37,000.....	1: 50
40,000.....	3: —	36,000.....	3: —
41,000.....	4: 50	35,000.....	4: 50
42,000.....	6: —	34,000.....	(4: 50 + 3: — =) 7: 50
43,000.....	7: 50	33,000.....	(4: 50 + 6: — =) 10: 50
44,000.....	9: —		o. s. v.
45,000.....	10: 50		
46,000.....	12: —		
47,000	(12: — — 1: 50 =)		10: 50
48,000	(12: — — 3: — =)		9: —

o. s. v.

För 38,000 plantor per 6,400 sträckfamnar utgår ej tillägg eller avdrag.

3) Därest stark torka eller andra ogynnsamma betingelser för fröets groning förelegat, hästhackningen blivit mindre omsorgsfullt utförd, plantbeståndet genom oväder blivit decimerat, eller om jorden är avsevärt bemängd med svårare ogräs, framför allt kvickrot, skall avdrag från likviden enligt grundprisberäkningen ej förekomma.

Tillägg till, respektive avdrag från grundpriset, beroende av plantantalet, göres vid slutlikviden för sommarskötseln.

Som underlag för eventuellt avdrag inestår utav ersättningen för gallringen 15 procent tills slutlikvid sker.

Räkning av plantantal utföres för varje arbetare för sig och efter dennes sista hackning och skall ske å 4 sträckor per gallrade 6,400 sträckfamnar om vardera 40 sträckfamnar. Denna räkning, som utföres å sträckor representerande det genomsnittliga gallringsresultatet, lägges till grund för uträkningen av tillägg, respektive avdrag.

Vid beräkandet av plantantal skola dubbelplantor ej medräknas.

4) För *upptagning*, innefattande att betorna skola omsorgsfullt avblastas, väl rengöras från jord och smårötter och samlas i högar på förut väl rengjord plats samt högarnas täckande med blast, skall ackordet vara minst 105 kronor per tunnland. För upptagning, som verkställes senare under året än den 9 november, utgår ett tillägg av 8 kronor 40 öre per tunnland.

Därest levnadskostnadsindex under år 1943 uppgår till minst 249, skall från samma tid, som motsvarande indextillägg utgår enligt gällande kollektivavtal mellan Svenska Lantarbetgivareföreningen och Svenska Lantarbetarförbundet (riksavtalet för jordbruket), ett tillägg till upptagningspriserna utgå med 25 öre per ruta om 400 sträckfamnar.

5) Till arbetare, som i enlighet med föreskrifterna under 4) här ovan antingen utfört åtaget arbete med upptagningen av sockerbetor å överenskommen areal, dock minst 3,200 sträckfamnar, eller — där uppgörelse om viss areal ej föreligger — upptagit minst samma areal, skall för verkställt upptagningsarbete — utöver ackordet — utgå en särskild ersättning (kvantitetstillägg). För varje fullt 1,000-tal kg per hektar, varmed skörden å egendomen överstiger 25,000 kg avräknade sockerbetor per hektar, utgör kvantitetstillägget 4 öre per 400 sträckfamnar. Därest arbetare genom styrkt sjukdom eller annat laga förfall är förhindrad att slutföra åtaget upptagningsarbete, skall kvantitetstillägget utgå i proportion till upptagen areal.